

4. Мельник С. Старі та нові проблеми сфери підготовки кадрів в Україні партнерами [Електроний ресурс] / С. Мельник. - Режим доступу : official.chdu.edu.ua/article/download/28392/25267

ЕКОНОМІКО-СТАТИСТИЧНИЙ АНАЛІЗ ЯК КЛЮЧОВИЙ МЕХАНІЗМ УПРАВЛІННЯ МІСЦЕВИМИ БЮДЖЕТАМИ УКРАЇНИ

Мельничук Ірина Олександрівна,
викладач кафедри фінансів, банківської справи та страхування,
Національна академія статистики, обліку та аудиту

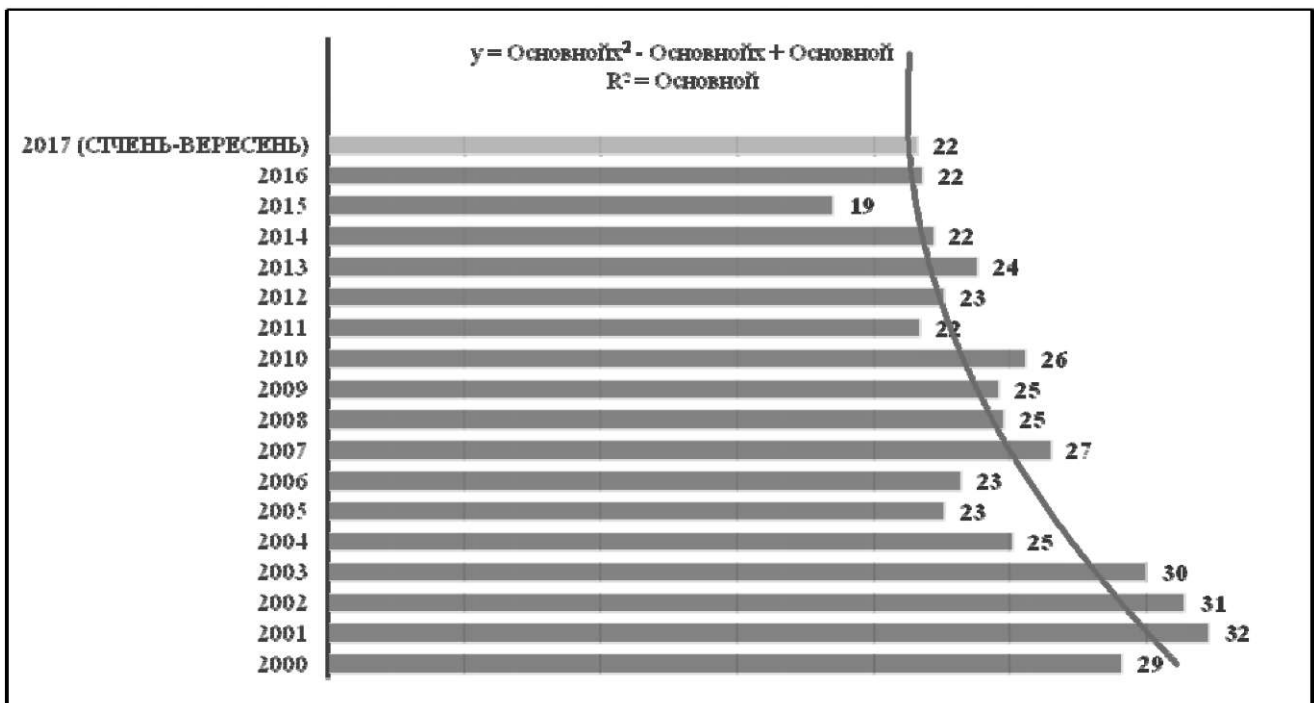
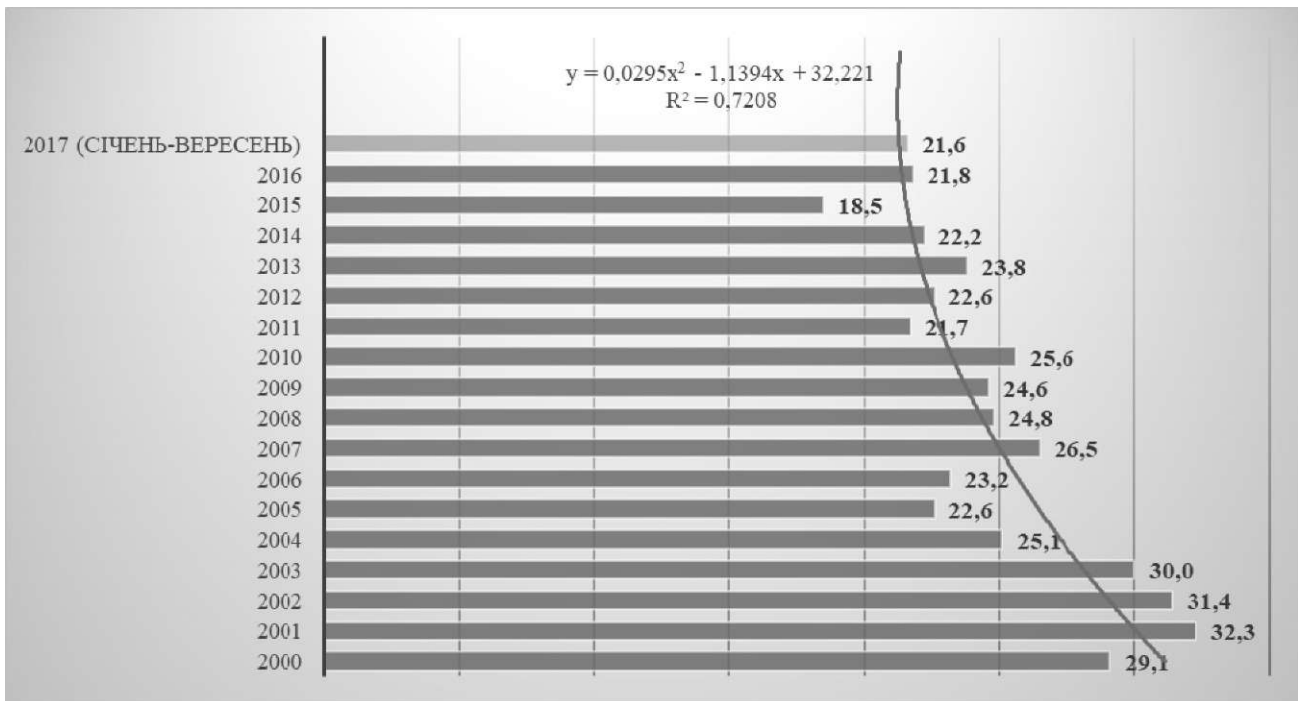
Розвиток та поглиблення глобалізації соціально-економічних відносин зумовлюють необхідність здійснення деталізованого статистичного дослідження економічних процесів як на рівні України, так і на міжнародному рівні. Такий стан справ посилює роль статистики як ключового механізму державного управління національною та світовою економікою. Слугуючи основним джерелом інформації, статистика сприяє поглибленому та ефективному дослідженню наукових проблем, зокрема бюджетної політики місцевого самоврядування.

Вважаємо, що ключовим завданням статистики місцевих бюджетів є визначення загальної величини доходів відповідного бюджету, його динаміки та структури. Ураховуючи вищезазначене, питання вивчення економіко-статистичного аналізу як механізму управління місцевими бюджетами набуває особливої актуальності в сучасних умовах.

Вагомий внесок у дослідження проблем управління місцевими бюджетами України зробили Й. Бескид, Т. Бондарук, О. Кириленко, Л. Клівіденко [1], Н. Мацедонська [1], С. Юрій та ін. Праці цих науковців забезпечили підґрунтя дослідження проблемних аспектів управління місцевими бюджетами, зокрема дохідною частиною, що є основним джерелом формування місцевих фінансів. Формування дохідної бази місцевих бюджетів є необхідним для забезпечення виконання завдань, покладених на органи місцевої влади [2].

Нині місцеві бюджети - основний інструмент реалізації регіональної соціально-економічної політики, головною метою якої є, по-перше, децентралізація влади і делегування додаткових функцій з питань економічного та соціального розвитку регіонів; по-друге - ліквідація диспропорцій у фінансовому забезпеченні регіонів; по-третє - забезпечення стабільного та збалансованого соціально-економічного розвитку територій та удосконалення їх міжбюджетних відносин [1].

Варто відмітити, що ключовим завданням статистики місцевих бюджетів є вертикальний аналіз дохідної частини бюджету, тобто визначення частки доходів у зведеному бюджеті країни. З огляду на зазначене проаналізуємо, яка частка доходів у Зведеному бюджеті України належить місцевим бюджетам. Рівень перерозподілу доходів через Зведений бюджет України протягом 2000-2017 рр. характеризують дані, наведені на рис. 1 (за даними Державної казначейської служби України [3]).

Рис. 1. Динаміка розподілу доходів місцевих бюджетів у Зведеному бюджеті України (без урахування міжбюджетних трансфертів) у 2000-2017 рр., %

За даними рис.1 видно, що у місцевих бюджетах України зосереджена значна частина бюджетних ресурсів. Проте протягом останніх років спостерігається стійка негативна тенденція до зменшення частки доходів місцевих бюджетів у структурі доходів Зведеного бюджету - від 32,3% у 2001 р. до 21,8% у 2016 р. Більша частина бюджетних ресурсів акумулюється у Державному бюджеті України. Водночас необхідно звернути увагу на позитивну динаміку 2016 р.

порівняно з 2015 р. Частка доходів місцевих бюджетів у Зведеному бюджеті України становила 21,8 %, що на 3,3 в. п. більше рівня 2015 р. При цьому відбулися зміни у структурі доходів за фондами бюджету [4, с. 64]. Однак, незважаючи на позитивну динаміку 2016 р., необхідно констатувати, що понад 70% бюджетних ресурсів протягом останніх років акумулюється у Державному бюджеті України, що свідчить про високий ступінь централізації бюджетної системи України.

Побудована засобами Excel поліноміальна лінія тренду, розрахована за формулою (1), що використовується для опису величин, які поперемінно зростають та зменшуються, графічно показує тенденцію до зниження частки доходів місцевих бюджетів у Зведеному бюджеті України.

За цими розрахунками у 2020 р. частка доходів місцевих бюджетів у Зведеному бюджеті України складатиме 21,3%.

Узагальнюючи результати дослідження, можна зробити висновок, що наукова діяльність як ключовий механізм проведення статистичних досліджень забезпечує релевантною інформаційною базою, яка необхідна для розробки пропозицій з покращення управління місцевими бюджетами. Тому актуальним в питаннях вивчення механізмів управління місцевими бюджетами країни є економіко-статистичний аналіз дохідної бази відповідного бюджету. Результати аналізу динаміки розподілу доходів місцевих бюджетів у Зведеному бюджеті України протягом 2000-2017 рр. демонстрували нестачу доходів для ефективного вирішення завдань, що стоять перед суспільством. Більша частина бюджетних ресурсів акумулюється у державному бюджеті країни, що свідчить про централізовану бюджетну систему держави. У контексті вищезазначеного головним завданням регіональної економічної політики є вдосконалення механізму формування доходів місцевих бюджетів з метою ефективного використання економіко-ресурсного потенціалу регіонів.

Список використаних джерел

1. Клівіденко Л. М. Основні шляхи удосконалення функціонування місцевих бюджетів в сучасних умовах / Л. М. Клівіденко, Н. В. Мацедонська // Глобальні та національні проблеми економіки. - 2016. - Вип. 9. - С. 640-643.

2. Мельничук І. О. Особливості формування дохідної частини місцевих бюджетів в Україні // Стратегія розвитку України: Економічний та гуманітарний виміри : матеріали першої наук.-практ. конф. - К. : Бізнес Медіа Консалтинг, 2014. - С. 107-108.

3. Веб-портал Державної казначейської служби України [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://www.treasury.gov.ua/main/uk/index>

4. Бюджетний моніторинг: Аналіз виконання бюджету за 2016 р. / [В. В. Зубенко, І. В. Самчинська, А. Ю. Рудик та ін.] ; ІБСЕД, Проект «Зміцнення місцевої фінансової ініціативи (ЗМФІ-II) впровадження», USAID. - К., 2017. - 92 с.